

Daňové ráje a jejich postavení v mezinárodním podnikatelském prostředí

Bakalářská práce

Studijní program: B6208 – Ekonomika a management
Studijní obor: 6210R015 – Ekonomika a management mezinárodního obchodu
Autor práce: **Dominika Hatzelová**
Vedoucí práce: Ing. Martina Černíková, Ph.D.

Tax havens and their position in an international entrepreneurial environment

Bachelor thesis

Study programme: B6208 – Economics and Management

Study branch: 6210R015 – Economics and Management of International Trade

Author: **Dominika Hatzelová**

Supervisor: Ing. Martina Černíková, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Dominika Hatzelová**
Osobní číslo: **E14000434**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management mezinárodního obchodu**
Název tématu: **Daňové ráje a jejich postavení v mezinárodním podnikatelském prostředí**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Charakteristika a historický vývoj daňových rájů
2. Deskripce výskytu daňových rájů v Evropě
3. Problematika daňových rájů v mezinárodním ekonomickém prostředí
4. Analýza možností založení podniku v prostředí daňového ráje
5. Vliv daňových rájů na ekonomiku a státní rozpočet

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **30 normostran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁČEK, Jiří a Ladislav TYLL. Outsourcing a offshoring podnikatelských činností. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-010-2.

MERCKAERT, Jean a Cécile NELH. Ekonomika v pohybu: nadnárodní společnosti, daňové ráje a přelétavé bohatství. Praha: Educon, 2012. ISBN 978-80-905286-0-4.

SHAXSON, Nicholas. Treasure islands: uncovering the damage of offshore banking and tax havens. New York: Palgrave Macmillan, 2012. ISBN 978-0-230-34172-2.

HADNUM, Lee. Tax Planning With Offshore Companies & Trusts: The A-Z Guide. Lewiston: WPR Tax Publishing, 2014. ISBN 095-7-60247-2.

Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz).

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Černíková, Ph.D.**

Katedra financí a účetnictví

Konzultant bakalářské práce: **Pedro Pinheiro**

ISCAL, vice-prezident

Datum zadání bakalářské práce: **31. října 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. května 2018**

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

doc. Dr. Ing. Olga Hasprová
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2016

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena na deskripci vybraných daňových rájů a analýzu možností založení společnosti ve zvoleném daňovém ráji. Zabývá se aktuální problematikou daňových rájů ve světě a jejich dopady na státní rozpočty a ekonomiku zemí. Charakterizuje mezinárodní organizace, které se daňovými ráji zabývají a popisuje jejich aktivity, jako jsou jednotlivá opatření a doporučení. Hlavním cílem je zmapování offshore a onshore zemí v Evropě a krátká charakteristika těchto území. Dále je provedena analýza možností založení společnosti v daňovém ráji, výběr vhodného offshore centra a následně je aplikována struktura fiktivní holdingové společnosti. Na modelové holdingové společnosti je provedena analýza její finanční struktury za podmínek působnosti v daňovém ráji. Na závěr jsou sumarizovány získané poznatky a zmíněny případné komplikace plynoucí z využívání holdingových struktur.

Klíčová slova

Daňové ráje, offshore podnikání, daňové úniky, daňová optimalizace, daň z příjmu právnických osob, holdingová struktura společnosti, legislativa korporátních daní, převodní ceny

Annotation

Tax Havens and their Position in an International Entrepreneurial Environment

This bachelor thesis is focused on a description of selected tax havens and an analysis of the options for setting up a company in a chosen tax haven. The work deals with the issue of tax havens in the world and their effects on state budgets and the economies of nations. It focuses on current issues in connection with tax havens. The main goal is to examine offshore and onshore countries in Europe, and a brief description of these territories. Furthermore, there an analysis is made of the possibility of setting up a company in a tax haven, after that an appropriate offshore centre is selected and then the structure of a fictitious holding company is applied. At the holding company model is made an analysis of its financial structure in terms of a tax haven. At the end, possible complications arising from the use of holding structures are summarized and discussed.

Key words

Tax havens, offshore business, tax evasion, tax avoidance, corporate taxes, holding company structure, legislation of corporate taxes, transfer pricing

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce Ing. Martině Černíkové, Ph.D. za odborné rady, cenné připomínky a pomoc při zpracování této bakalářské práce.

Obsah

Seznam tabulek	10
Seznam obrázků	11
Seznam zkratk	12
Úvod	13
1 Podstata a historický vývoj daňových rájů	14
2 Problematika daňových rájů v mezinárodním ekonomickém prostředí	17
2.1 Daňová optimalizace versus daňové úniky	17
2.2 Organizace zabývající se daňovými úniky a harmonizací daňových systémů	18
2.3 Legislativa korporátních daní v Evropské unii	20
3 Deskripce výskytu daňových rájů v Evropě	26
4 Analýza možností založení podniku v prostředí daňového ráje	31
5 Výběr daňového ráje a zvolení metody založení společnosti – modelová studie	35
5.1 Překážky spojené s offshore podnikáním v prostředí České republiky	41
Závěr	42
Seznam použité literatury	44

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled výskytu daňových rájů v Evropě a českých firem v daňových rájích mezi roky 2015 a 2016.....	26
Tabulka 2: Výhody a nevýhody využití zprostředkovatele v České republice	32
Tabulka 3: Výhody a nevýhody využití zprostředkovatele z vybraného daňového ráje	33
Tabulka 4: Výhody a nevýhody založení společnosti v daňovém ráji Madeira IBC	36
Tabulka 5: Finanční struktura fiktivní holdingové společnosti	38
Tabulka 6: Finanční struktura fiktivní holdingové společnosti za předpokladu zvýšení nákladů mateřské společnosti na úkor dceřiné společnosti.....	39

Seznam obrázků

Obrázek 1: Holdingová struktura společnosti	37
---	----

Seznam zkratek

DPH	Daň z přidané hodnoty
FATF	Finanční akční výbor
FSI	Financial Secrecy Index
CHF	Švýcarský frank
IBC	International Business Center (= Mezinárodní obchodní centrum)
ICIJ	Mezinárodní konsorcium investigativních novinářů
OCCRP	Organized Crime and Corruption Reporting Project (= Projekt pro organizovaný zločin a korupci)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

Úvod

Daňové ráje jsou velkým lákadlem společností po celém světě a ještě větším problémem státních rozpočtů. Závažnost problému řeší nejen jednotlivé státy, ale i nadnárodní organizace, které se snaží zajistit omezení vzniku a fungování daňových rájů. Daňové úniky, které jsou často následkem utajování informací bankami, způsobují řadu ekonomických problémů. Společnosti chtějí dosáhnout co největšího zisku a minimalizovat daňovou zátěž. Hledají skuliny v zákonech a různě obcházejí pravidla, čímž připravují státní rozpočty o miliardy korun na daních. Daňové ráje odmítají spolupracovat na zamezení těchto nelegálních daňových úniků, naopak je podporují a lákají svými výhodami čím dál více společností.

Hlavním podnětem pro zpracování této práce byla aktuálnost problematiky daňových rájů a řada spekulací, které jsou s nimi spojeny. Utajování informací o firemních ziscích a daňové úniky se stále častěji stávají diskutovaným tématem na mezinárodních jednáních a díky tomu dochází ke zvyšování povědomí o této problematice. Tato práce se zabývá charakteristikou daňových rájů a jejich postavením v mezinárodní ekonomické sféře. Cílem bakalářské práce je analýza a deskripce výskytu offshore a onshore zemí v Evropě. Dílčím cílem práce je tvorba fiktivní holdingové struktury společnosti a překážky zabraňující daňovým únikům.

V první kapitole je provedena deskripce významu daňových rájů a jejich vývoje v průběhu historie. Složitost tematiky je zřejmá vzhledem k existenci množství odlišných výkladů pojmu daňový ráj. Druhá kapitola je zaměřena na diferenciaci významu daňových úniků a daňové optimalizace. Dále jsou identifikovány mezinárodní organizace, které se zabývají harmonizací daňových systémů a legislativou vedoucí k zamezení daňových úniků. V závěru je proveden rozbor a analýza současného dění ve světě a realizace daňových úniků prostřednictvím nadnárodních společností. Následující kapitola je věnována zmapování daňových rájů v Evropě a jejich charakteristice. Práce obsahuje analýzu možností založení společnosti v daňovém ráji.

1 Podstata a historický vývoj daňových rájů

Určit přesnou definici daňového ráje je relativně obtížné. Je možné se setkat s řadou různých přístupů, ale hlavní význam je jasný. Daňovým rájem je stát, který nabízí podnikatelským subjektům z jiných států minimální daňovou zátěž v politicky a ekonomicky stabilním prostředí. Požadavky na poskytnutí informací o finančním stavu podnikatelského subjektu jsou minimální nebo žádné, takže podnikatelský subjekt získává soukromí (Investopedia.com, 2017).

Daňové ráje se dělí na offshore a onshore finanční centra. Offshore země se vyznačují tím, že uvalují na podnikatele poplatky pouze za umístění svého sídla v dané zemi a dále již nejsou zdaněny jeho příjmy mimo toto území. „Offshore oblasti“ jsou takové, které umožňují „offshore podnikání“. Jinými slovy jde o podnikání realizované v jiné zemi, než ze které subjekt pochází. Onshore země je přesný opak. Vyznačuje se klasickým daňovým systémem, který na rozdíl od ostatních zemí poskytuje nižší daňovou zátěž na příjmy společností. Onshore země vyžaduje transparentnost podnikatelských subjektů a jejich činnosti. Na základě zvoleného typu daňového ráje se rozlišují offshore a onshore společnosti (Jurčík, 2015).

Offshore společnosti

Společnost je vytvořena dle místních zákonů, ale nesmí vyvíjet svoji činnost na daném území. Realizované zisky nejsou v této zemi zdaněny, stanoveny jsou pouze roční poplatky. Podnikatelský subjekt nemusí předkládat žádné účetní záznamy pro daňové účely. Offshore společnost vykonává svou činnost v jiné zemi, než tam, kde má své sídlo.

Výhody, které nabízejí především offshore země, lákají řadu podnikatelských subjektů. Nejvíce zajímavá je absence požadavku transparentnosti společnosti. Nejsou vyžadovány žádné průběžné finanční zprávy nebo účetnictví. Mimo jiné to znamená, že firmám je poskytnuto určité soukromí. Je zachováno bankovní tajemství, tedy informace pro potřeby daňové správy nemohou být jednoduše získány od bank a jiných finančních institucí. Informace týkající se podniků, korporací, trustů nebo jiných legálních subjektů jako jsou

vlastníci nebo spoluvlastníci podniků, nejsou dostupné ani získatelné. Jedná se zejména o osobní detaily či finanční účty, jejichž prostřednictvím je možné získat informace o majetku (Hadnum, 2014).

Onshore společnosti

Založení tohoto typu společnosti probíhá dle místních zákonů a společnost má možnost obchodovat s libovolnými subjekty z různých zemí. Platí povinnost vést účetnictví a podávat daňová přiznání. Podnikatelský subjekt platí daň z příjmů právnických osob (Jurčík, 2015).

Vzestup daňových rájů v průběhu historie

První náznaky daňových rájů se objevovaly již v antickém Římě ve 2. století před Kristem, když se Řím rozhodl ekonomicky oslabit řecký ostrovní stát Rhodos založením přístavu osvobozeného od daní na ostrově Delos. Přestože si Rhodos účtoval pouze 2 procenta marže ze zisku, přesunul se obchod na ostrov Delos, což zapříčinilo konec éry ostrova Rhodos jako komerční síly. Daňová politika Říma byla vesměs používána k získání nových přátel a trestání nepřátel. Loajální města většinou měla status „osvobození od daní“. Neloajální města naopak platila značné poplatky (Sovereign Management & LEGAL, Ltd., 2017).

Za první originální daňový ráj je od roku 1815 považováno Švýcarsko, kdy Vídeňský kongres garantoval švýcarskou neutralitu. Švýcarští bankéři začali vydělávat díky bankovnímu systému, který poskytoval anonymitu svých klientů. V roce 1889 začíná New Jersey tvořit nová volnější práva pro korporace a snižovat státní daně za účelem přilákat nové zahraniční společnosti. Tento systém následoval Delaware a další státy USA.

Během první světové války se jednotlivé státy snažily financovat své válečné výdaje zvyšováním daní. Na to zareagovali bohatí jedinci a společnosti tím, že začali využívat daňových rájů, aby unikli před placením daní. Švýcarsko bylo nejčastější volbou. Jako reakci na odsouzení amerického mafiána Al Capone za daňové podvody v roce 1931, Švýcarsko zpřísnuje pravidla a daňové úniky jsou od roku 1934 považovány za zločin (Tax Justice, 2014).

O rozvoj daňových rájů se později zasloužilo především Spojené Království, které podporovalo území závislá na podpoře britské vlády. Díky politice nízkých daňových sazeb se brzy tyto oblasti osamostatnily. Později vzniklé daňové ráje se vyznačovaly rychlým rozvojem finančního průmyslu.

Vnímání pojmu „daňový ráj“ prodělalo během moderní doby několik fází vývoje, speciálně po druhé světové válce „daňový ráj“ typicky označoval možnost vyvarovat se daním. Po 50. letech dvacátého století začaly podnikatelské subjekty rapidně používat daňové ráje ke snížení globální daňové zátěže. V dnešní době společnosti po celém světě vyhledávají prázdná místa na trhu, přesto je konkurence vysoká. Podnikání v daňových rájích může mít za následek snížení jejich nákladů a zvýšení konkurenceschopnosti společnosti (Sovereign Management & LEGAL, Ltd., 2017).

2 Problematika daňových rájů v mezinárodním ekonomickém prostředí

Současný vývoj globalizace světa vede k čím dál větší propojenosti trhů, ekonomik a tím vzniká tlak na vyšší propojenost daňových systémů. Tradiční daňové systémy byly v historii využívány za jiných podmínek. Z hlediska teritoria byly jednotlivé systémy územně oddělené. Na hranicích působily kontroly a pohyb kapitálu byl významně omezen. Účinné byly tarify a mobilita práce téměř neexistovala, tudíž se nerozvíjela žádná daňová konkurence.

V dnešní době už svět takto nefunguje a tradiční podmínky již neplatí. Míra propojenosti trhů a ekonomik se zvyšuje a s tím souvisí rostoucí daňová konkurence a potenciální prostor pro rozvoj daňových úniků prostřednictvím zatajování příjmů. Dochází k mobilitě kapitálu i práce. Vzájemnou daňovou konkurencí se země snaží přilákat nové společnosti, s nimiž přichází i kapitál. Navzájem si konkurují daňové systémy mezi státy Evropské unie a ostatních zemí, ale i jednotlivé státy federativních republik mezi sebou, jako je tomu například ve Spojených státech.

Daňová konkurence je odborníky vnímána z pozitivního i negativního hlediska. Zastánci kladných účinků vyzdvihují pozitivní ovlivňování veřejných financí a výběru daní. Na druhou stranu může daňová konkurence negativně ovlivňovat vývoj státního rozpočtu. Dopadem vlivu konkurenčního prostředí je i odliv kapitálu a následné zvýšení nepřímých daní (Jurčík, 2015).

2.1 Daňová optimalizace versus daňové úniky

V souvislosti s daňovou konkurencí a daňovými ráji je nutné rozlišovat rozdíl mezi daňovou optimalizací a daňovými úniky. Tyto dva přístupy jsou velice úzce spjaty. Rozdíl je v tom, že jeden je ještě v mezích zákona, kdežto druhá varianta je nelegální.

Cílem obou přístupů je minimalizace daně. Daňová optimalizace společnosti, v angličtině známá jako *tax avoidance*, je legální forma a dosáhne se jí využitím všech dostupných

zákonných ustanovení k minimalizaci daně. Oproti tomu daňový únik, tzv. *tax evasion*, je nelegální forma daňové optimalizace a dosáhne se ho porušením zákoných ustanovení, například zatajením příjmů, prodejů, umělým navýšením nákladů atd.

Aby došlo k zamezení daňových úniků a využívání struktur daňových rájů, musejí státy navzájem spolupracovat a harmonizovat daňové systémy. Harmonizací se rozumí proces, kdy se národní daňové systémy jednotlivých států navzájem přizpůsobují na základě společně stanovených pravidel. Důležitá je zejména vzájemná výměna informací mezi jednotlivými státy. Samotný proces je realizován ve třech stupních. Prvním stupněm je určení daně, druhý stupeň je harmonizace daňového základu a posledním stupněm harmonizace sazby daně. Harmonizace neznamená nutnost stanovení stejných daní a sazeb.

Na základě použitých nástrojů se rozlišuje pozitivní nebo negativní harmonizace. Pozitivní je tvořena implementací směrnic a nařízení. Negativní je způsobena přijímáním individuálních opatření, čímž nedochází k vytváření společných pravidel (Jurčík, 2015).

2.2 Organizace zabývající se daňovými úniky a harmonizací daňových systémů

Daňové úniky a daňové ráje jsou problémem globálních rozměrů a jejich problematikou se zabývá řada mezinárodních organizací. Těmi nejdůležitějšími jsou Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Finanční akční výbor FATF a Evropská unie.

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, v originále *Organization for Economic Co-operation and Development* (dále jen OECD), využívá bohaté množství informací o různých tématech, aby pomohla vládám podpořit prosperitu a boj proti chudobě prostřednictvím hospodářského růstu a finanční stability. OECD monitoruje dění v jednotlivých členských státech včetně oblastí mimo OECD zónu. Sekretariát shromažďuje a analyzuje data, na základě nichž výbory diskutují o politice. Rada na základě analyzovaných dat stanovuje doporučení, které jednotlivé vlády následně implementují.

Organizace se také snaží zkvalitnit mezinárodní daňové spolupráce mezi vládami a bojovat proti mezinárodním daňovým únikům. Cílem je identifikace trendů v mezinárodních daňových schématech uložených v OECD důvěrné databázi.

Za důležitý mezník v historii harmonizace daňových systémů je považována publikace a novelizace Vzorové smlouvy o zamezení dvojího zdanění z roku 1963. Členské země OECD navzájem mezi sebou a třetími stranami uzavírají dohody o zamezení dvojího zdanění. Vzorová smlouva se zabývá i vztahy mezi mateřskými a dceřinými společnostmi, které působí v rozdílných státech. K vytvoření této smlouvy vedla situace, kdy docházelo ke zdanění téhož daňového základu ve dvou a více zemích. Hlavním cílem je nalezení kompromisu rozdělení výnosu z daní z příjmů mezi státy. Především má smlouva sloužit ke kontrole, zda doopravdy došlo ke zdanění příjmů a tedy zamezení daňovým únikům. Přiřazování příjmů konkrétnímu státu se řídí principem země rezidentury. To je země, kde má poplatník své sídlo a tato země má právo zdanit jeho celosvětový příjem.

OECD se zabývá koordinací i v dalších sférách - například konvencí o vzájemné administrativní pomoci v daňové oblasti. Organizace vydala řadu doporučení, kterými by měly státy řídit. Mezi nejvýznamnější doporučení patří aplikace daňového identifikačního čísla nebo užívání nových technologií pro výměnu informací a doporučení pro trestání škodlivé daňové konkurence (OECD, 2017).

V roce 2016 představila OECD dohodu, která představuje základ pro společnou administrativní spolupráci mezi jejími účastníky. Cílem této dohody je společný boj proti mezinárodním daňovým únikům a daňové optimalizaci. Projekt podepsalo více než sto států a slouží jako nástroj pro zavedení automatické výměny daňových informací mezi jednotlivými státy. To má za úkol vyplnění skulin, které jsou v mezinárodní daňové architektuře používány pro daňovou optimalizaci. Čím více států se do této dohody zapojí, tím větší bude mít dopad. Report, který by měly všechny státy na základě dohody dokládat, by měl obsahovat operace, zisky a daně zaplacené společnostmi každé jurisdikci, ve které společnost operuje (Public Finance International, 2016).

Finanční akční výbor FATF

Finanční akční výbor (v originálním znění the Financial Action Task Force) je inter-vládní organizace zabývající se nastavením standardů a propagací efektivní implementace legálních, regulačních a operativních pravidel. Pravidla mají zamezit praní špinavých peněz, finančnímu terorizmu a jiným hrozbám proti integritě mezinárodního finančního systému. FAFT vyvinulo řadu doporučení, která jsou považována za mezinárodní standardy. Monitoruje úspěch členů organizace v implementaci nutných pravidel, monitoruje praní špinavých peněz a teroristické finanční techniky (FATF, 2017).

Evropská komise

Evropská unie (dále jen EU) se snaží aktivně podnikat kroky k omezení činnosti daňových rájů a zamezení daňových úniků. Evropská komise, jež je orgánem EU, vydává řadu směrnic, které mají vést především ke zvýšení transparentnosti podnikání právnických osob. EU je jedním z aktivních členů FATF a účastní se v boji proti vyhýbání se daňovým povinnostem (European Commission, 2017).

2.3 Legislativa korporátních daní v Evropské unii

Globalizace moderního světa vede k rozšiřování podnikatelských aktivit do mezinárodní sféry a řada společností vykonává svou činnost nejméně ve dvou zemích v rámci EU i mimo ni. Transakce, které mezi jednotlivými státy probíhají, mohou být několikanásobně zdaněny. Státy proto mezi sebou již řadu let uzavírají mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění. V EU je snaha o harmonizaci daňového systému a snížení znevýhodnění právních subjektů a zamezení podvodů. Mezi členskými státy existují základní směrnice upravující legislativní rámec korporátních daní. Mezi nejvýznamnější, které byly implementovány i do národních daňových legislativ členských států patří například:

Směrnice Rady 2009/133/ES o fúzích společností

Směrnice se týká systému zdanění při fúzích, rozděleních, částečných rozděleních, převodech aktiv a výměně týkající se společností z různých členských států a při přemístění sídla evropské společnosti nebo evropské družstevní společnosti mezi členskými státy. Stanovuje, že všechny tyto zmíněné aktivity nejsou důvodem ke zdanění zisků v okamžiku provedení operace, pouze pokud je zisku skutečně dosaženo (Jurčík, 2015).

Směrnice Rady 2011/96/ES o společném zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států

Směrnice stanovuje osvobození dividend a jiných forem rozdělování zisku vyplácených dceřinými společnostmi jejich mateřským společností od srážkových daní a zamezení dvojího zdanění. Jestliže mateřská společnost obdrží na základě podílu v dceřiné společnosti rozdělený zisk, není tento zisk v členském státě mateřské společnosti zdaněn. Od rozdělených zisku mateřská společnost odečte pouze tu část daně, která se k těmto ziskům vztahuje (Jurčík, 2015).

Směrnice Rady 2003/49/ES o společném systému zdanění úroků a licenčních poplatků mezi přidruženými společnostmi z různých členských států.

Cílem je sjednocení systému zdanění úrokových plateb a licenčních poplatků společností jednotlivých členských států. Daňové podmínky transakcí na společném trhu mezi jednotlivými členskými státy by měly být stejné, jako transakce vykonávané mezi společnostmi na území jednoho členského státu. Směrnice zamezuje dvojímu zdanění a zrušení zdanění úroků a licenčních poplatků v členském státě z něho pocházejí (Jurčík, 2015).

Směrnice Rady 2011/16/EU o správní spolupráci v oblasti daní

Díky rychle rostoucí globalizaci dochází k obrovské mobilitě daňových poplatníků, je proto nutná vzájemná výměna informací týkajících se daňové oblasti. Směrnice stanovuje větší

spolupráci mezi místními nebo celostátními orgány členských států, které jsou pověřeny správní spoluprací. Zahrnuje všechny daně s výjimkou DPH, spotřební daně, cla a platby na sociální zabezpečení (Jurčík, 2015).

Směrnice Rady 2010/24/EU o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z daní, poplatků, cel a jiných opatření.

Tato směrnice poukazuje na nutnost vzájemné pomoci mezi členskými státy v případě vymáhání pohledávek jednotlivých států a pohledávek Unie. Vede k prevenci podvodů a rozpočtových ztrát při mezinárodních transakcích. Vymáhané pohledávky, na něž se směrnice vztahuje, se týkají daní a poplatků, cel i náhrad a intervencí v rámci Společenství a v rámci společného trhu (Jurčík, 2015).

Aktuální kauzy spojené s problematikou daňových rájů ve světě

V dubnu roku 2016 došlo ke kauze Panama Papers, která se stala symbolem největších úniků informací v historii žurnalistiky. Vedla k odhalení utajených offshore společností. Ty byly používány k ukryvání peněz a vyhýbání se placení daní. Největším fiaskem bylo zjištění, že tímto způsobem páchali podvod známí světoví diktátoři a obchodní magnáti. Panama Papers jsou nazývány dokumenty, získané únikem z panamské společnosti Mossack Fonseca. Jedná se o společnost, která poskytuje finanční poradenské služby, týkající se offshore oblastí. Po celém světě pomáhá lidem s převodem peněz do daňových rájů.

Dokumenty obdržel německý žurnalistický plátek Süddeutsche Zeitung a okamžitě je sdílel s Mezinárodním konsorciem investigativních novinářů (ICIJ) s projektem Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP). Masivní únik těchto dat mimo jiné odhalil nejasnosti kolem současných i bývalých společníků ruského prezidenta Vladimíra Putina, kdy se jednalo o tajnou ztrátu 12 miliard dolarů prostřednictvím bank a stínových společností. Také byly zjištěny detaily skrytých operací 140 politiků a veřejných činitelů z více než 50 států. Celkem 11,5 milionů záznamů obsahovalo informace o finančních podvodech světových právních firem, velkých bank, politiků obchodníků s drogami, jakož i celebrit a sportovních hvězd spojených s 21 daňovými ráji.

Uniklé údaje monitorují časový úsek téměř 40 let od roku 1977 až do konce roku 2015, obsahují informace o 210 000 společnostech a 21 offshorových centrech. V mnohých případech ukázaly faleš jedinců, především známých politiků či světových vůdců, kteří přijali proti-korupční zákony a přitom figurovali v Panama Papers. Odhalena byla i společnost spojená s rodinou nejvyšších čínského vůdce Xi Jinping, který se zavázal k boji v takzvané „protikorupční armádě“. Stejně tak byl odhalen ukrajinský prezident Petro Poroshenko, který sám sebe označil jako reformátora ve státě, jímž otřásá korupce. Na povrch se dostaly informace o offshore finančních tocích bývalého britského premiéra Davida Camerona, který vedl reformu proti daňovým rájům.

Mezi další hlavy států zapojené do daňových úniků patří také argentinský prezident Mauricio Macri, přední ministr Georgie Bidzina Ivanishvili, islandský ministr Sigmundur Gunnlaugsson, přední ministr Jordánu, Kataru, král Saudské Arábie, prezident Súdánu, prezident Spojených Arabských Emirátů nebo ukrajinský ministr Pavlo Lazarenko. Kromě těchto zmíněných politiků se na podvodech částečně podíleli i další významní politici jako nevlastní bratr čínského prezidenta, dcera čínského premiéra, otec britského premiéra nebo syn egyptského prezidenta a spousta dalších.

Většina sužeb, které offshore průmysl poskytuje, jsou legální v případě dodržování zákonů. Ale dokumenty ukazují, že banky, advokátní kanceláře a další offshore hráči často nenásledovali zákonné požadavky, aby se ujistili, jestli jejich klienti nejsou zapojeni v žádných kriminálních společnostech, daňových úhybech či politické korupci. V některých případech dokonce soubory ukazují, že offshore prostředníci chránili sami sebe a své klienty tím, že tajili podezřelé transakce nebo manipulaci s oficiálními záznamy.

Nejpopulárnějšími daňovými ráji v Panama Papers se staly Britské panenské ostrovy, Panama, Bahamy, Seychely, Niue, Samoa, Britská Anguilla, Nevada, Hongkong a Velká Británie. Mezi nejčastějšími prostředníky se objevili kromě Hongkongu a Velké Británie, také Švýcarsko, Lucembursko, Kypr, ostrov Man, Singapur a Rusko. Mezinárodní konsorcium investigativních novinářů uveřejnilo databázi všech offshore daňových úniků, ke kterým došlo, a tak může každý do databáze nahlédnout na webových stránkách Mezinárodního konsorcia investigativních novinářů (ICIJ, 2016).

Nejenom Panama je lákadlem pro bohaté jedince a společnosti. V dnešní době je známo přes 90 daňových rájů po celém světě. Mezi další významné destinace, kde zakládá své pobočky nejvíce firem, patří například Lucembursko, Kajmanské ostrovy, ostrov Man, Jersey, Irsko či Mauricius. Je skoro nemožné sestavit jejich skutečný seznam. Některé organizace jako OECD a FAFT takové seznamy sestavují, ale ve všech případech se jednotlivé seznamy navzájem liší. Každý posuzuje daňové ráje podle různých kritérií (Merckaert, 2012).

Nevládní organizace Tax Justice Network sestavuje svůj vlastní žebříček daňových rájů na základě průhlednosti dané země. Průhlednost země se týká podnikatelských subjektů v dané zemi; konkrétně kolik informací je o společnostech k dispozici a kolik informací ohledně jejich podnikatelské činnosti po nich stát vyžaduje. Průhlednost je určována na základě tzv. „Financial Secrecy Index“ (dále jen FSI), který hodnotí množství dostupných informací o jednotlivých podnikatelských subjektech. Čím vyšší FSI země má, tím je méně transparentní a více vhodná jako daňový ráj. (Tax Justice Network, 2015).

Společnosti zakládají řadu dceřiných společností v různých daňových rájích po celém světě za účelem přesunu svých zisků. Následkem toho vzniká množství takzvaných „shell companies“. To jsou v podstatě prázdné společnosti, ve kterých nikdo nepracuje ani se v nich nic nevyrábí. Přes tyto společnosti pouze probíhají všechny významné finanční toky. Díky dceřiným společnostem v daňových rájích, kde nedochází k žádnému zdanění zisků, tak velké společnosti redukuje daně tím, že většinu zisku „posílají“ do svých daňových rájů a vykazují tak jen velice nízké zisky ve státě mateřské firmy (Merckaert, 2012).

Výše nastíněný mechanismus je patrný i na příkladu společnosti Starbucks. Společnost Starbucks má svoji mateřskou firmu ve Spojených státech. Svoji dceřinou společnost pro evropský trh má ve Velké Británii. Aby společnost maximálně snížila daně, musí snížit svůj zisk. Zisk tvoří rozdíl výnosů a nákladů. Aby se snížil zisk, musí se buď snížit výnosy, anebo zvýšit náklady. Společnost Starbucks se rozhodla pro tu druhou možnost. Dceřiná společnost ve Velké Británii čerpá dluh od své mateřské firmy ve Spojených státech. To, má za následek, že dceřiná společnost platí té mateřské úroky. Hlavní však je, že výši úrokových sazeb si stanovuje mateřská společnost sama. Úrokové sazby jsou tudíž stanoveny do maximální možné výše, tak aby došlo ke snížení zisku a přesunu kapitálu do mateřské

společnosti v USA, kde je daňový systém vstřícnější. Samozřejmě, že mateřská společnost nemůže žádat úrokovou sazbu, která by byla vyšší než obvyklé sazby, ale i tak to pomáhá redukovat zisk dceřiné společnosti. Všechny tyto skuliny v legislativě jsou stoprocentně legální. (MoneyWeek Investment, 2012).

Vliv daňových rájů na ekonomiku a státní rozpočet

Daňové úniky okrádají státní rozpočty o miliardy korun. I když došlo k meziročnímu poklesu odchodu českých firem do daňových rájů, z globálního hlediska je zájem o zakládání firem v daňových rájích rostoucí. Česká republika přišla kvůli daňovým rájům v roce 2016 o 377 miliard korun. Evropská unie celkově přichází ročně zhruba o 160 – 190 miliard eur. Tyto peníze výrazně ovlivňují státní rozpočty, které daňovými úniky strádají. Státům chybí peníze v rozpočtu, které jsou určeny na financování obrany státu, školství, státní správy, zdravotnictví, kultury aj. (CTK, 2015).

Mnoho lidí předpokládalo, že zamezením dvojího zdanění a vytvoření lepších podmínek pro finanční kapitál by mohlo podpořit ekonomickou aktivitu. Místo toho přerozdělování bohatství vzrostlo a vytvořil se nový svět pro páčání trestných činů. Obrovský dopad mají offshore země hlavně na chudé státy třetího světa. Například chudobu v Africe nelze pochopit bez porozumění daňovým rájům. Nejhorší světová válka v Africe, byla občanská válka v Demokratické republice Kongo, která je svázaná s masovým odlivem nerostných surovin do daňových rájů. Každá snaha o příliv kapitálu do rozvojových zemí skončila krizí, protože peníze nakonec zmizely v daňových rájích. (Shaxson, 2012).

3 Deskripce výskytu daňových rájů v Evropě

Během několika desítek let se daňové ráje rozrostly a po celém světě se jich nachází nespočet. Jednotlivé nadnárodní ekonomiky států se aktivně snaží proti politice daňových rájů bojovat. Mezi většinou evropských států došlo již k zavedení automatické výměny informací o bankovních účtech, aby tak jednotlivé státy nepřišly o částky získávané na daních. Toto opatření mělo za následek vyšší transparentnost v bankovní oblasti a zamezení nelegálních transakcí, následkem to vedlo k meziročnímu úbytku firem především v evropských daňových rájích. Přehled vybraných daňových rájů v Evropě včetně výskytu českých firem v těchto zemích uvádí tabulka č. 1.

Tabulka 1: Přehled výskytu daňových rájů v Evropě a českých firem v daňových rájích mezi roky 2015 a 2016

STÁT	FIREMNÍ DAŇ	ČESKÉ FIRMY V DAŇOVÝCH RÁJÍCH			MEZIROČNÍ ROZDÍL	
		2015	2016	2017	2015/16	2016/17
Gibraltar	10%	72	72	70	0	-2
Irsko	12,5%	-	-	-	-	-
Kypr	12,5%	2151	2175	2197	+ 24	+22
Lichtenštejnsko	12,5%	225	216	213	-9	-3
Lotyšsko	15 %, 9 %	-	-	-	-	-
Lucembursko	20 %, 21 %	1068	968	964	- 100	-4
Malta	5%	223	259	262	+ 36	+3
Monako	33,33%	61	63	66	+ 2	+3
Nizozemsko	20 %, 25 %	4194	3912	3864	- 282	-48
Ostrov Man (VB)	0 % (10 %, 20 %)	39	34	32	- 5	-2
Švýcarsko	8 - 19 %	-	-	-	-	-
Madeira IBC	5%	-	-	-	-	-
CELKEM	-	8033	7699	7669	- 334	-30

Zdroj: vlastní zpracování podle BISNODE. *Další pokles zájmu o daňové ráje* [online]. 18. 4. 2017.

[cit. 20. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.bisnode.cz/tiskove-zpravy/dalsi-pokles-zajmu-o-danove-raje/>

Vytvořený seznam obsahuje všechny potenciální daňové ráje. Sloupec s nadpisem „Firemní daň“ poskytuje přehled o základní daňové sazbě právnických subjektů. Tabulka také obsahuje tři sloupce, které odkazují na počet českých firem, které se v daném státě nacházely v roce 2015, 2016 a v prvním čtvrtletí roku 2017. Dva červené sloupce poskytují přehled meziročních rozdílů ve výskytu počtu českých firem v evropských daňových rájích mezi roky 2015 – 2016 a mezi rokem 2016 a prvním čtvrtletím roku 2017. V případě úbytku firem v daňových rájích je daná hodnota uvedena se záporným znaménkem, v případě přírůstku firem je hodnota s plusem.

Mezi roky 2015 a 2016 došlo k celkovému poklesu výskytu českých firem v evropských daňových rájích o 334 společností a to poprvé za posledních deset let. K největšímu úbytku došlo především v Lucembursku a Nizozemsku, se kterými byla podepsána Dohoda o výměně informací. Podmínky už nejsou pro firmy tak lukrativní a tak odcházejí spíše do daňových rájů za oceán s vidinou lepších podmínek. Úbytek českých firem v daňových rájích pokračuje i nadále. V prvním čtvrtletí roku 2017 opustilo evropské daňové ráje dalších 30 společností.

Gibraltar

Gibraltar je zámořské území v jihozápadní Evropě na jihu Pyrenejského poloostrova. Z hlediska polohy se nachází na území Španělského království, ale z politického hlediska patří Gibraltar Spojenému Království. Oficiálním jazykem je tedy angličtina a toto území čítá zhruba 30 000 obyvatel. Ekonomika Gibraltarů je silně závislá na offshorovém finančním sektoru. Pro Gibraltar neplatí žádný rozdíl mezi onshore a offshore společnostmi. Nerezident Gibraltarů neplatí daně žádné a společnost jako rezident platí daň z příjmů podnikatelského subjektu pouhých 10 % (Tax Havens, 2016).

Irsko

Irsko je ostrovní stát nacházející se západně od Spojeného Království. Tato parlamentní republika je součástí Evropské unie od roku 1973, měnou je tedy euro. Obyvatelstvo země činí kolem 4,7 milionů. Nejvýznamnější pro Irskou ekonomiku je nízká daň z příjmů

právnických osob, která láká celou řadu společností do této země. I přes nepříznivý vývoj ve finančním a úvěrovém sektoru si tato země udržela nízkou daň a to 12, 5 % (Businessinfo, 2016).

Kypr

Kyperská republika je ostrov, který se nachází ve východní části Středozemního moře pod Tureckem na přelomu evropského a asijského kontinentu. Kypr je členem Evropské unie od roku 2004 a od roku 2008 také členem eurozóny. Počet obyvatel na Kypru k roku 2016 je téměř 1, 2 milionů. Výše daně z příjmů právnických osob je stanovena na 12, 5 % a od daně jsou zde osvobozeny všechny dividendy (Businessinfo, 2016).

Lichtenštejnsko

Lichtenštejnské knížectví se nachází ve střední Evropě. Tento malý stát se svojí rozlohou pouhých 160 km² má kolem 37 tisíc obyvatel. Díky jeho umístění mezi Švýcarskem a Rakouskem je tento stát se svými sousedy provázán, především se Švýcarskem, se kterým má společnou měnu Švýcarský frank. Daň z příjmů právnických osob v Lichtenštejnsku tzv. „Flat-Tax“ se rovná 12, 5 %, avšak minimální odváděná částka je 1 200 CHF/rok (Lichtenstein, 2016).

Lotyšsko

Lotyšská republika se nachází v severní části Evropy a čítá zhruba 2, 8 milionů obyvatel. Lotyšsko je členem Evropské unie od roku 2004 a členem eurozóny od roku 2014, což znamená, že měnou je euro. Základní daňová sazba daně z příjmů právnických osob je stanovena na 15 % a pro mikropodniky je sazba 9 %. (Businessinfo, 2016).

Lucembursko

Lucemburské vévodství je malá země, která se nachází ve východní části Evropy a čítá 576 200 obyvatel. Lucembursko je členem Evropské unie od roku 1958 a členem

eurozóny od roku 1999. Daň z příjmů právnických osob se pohybuje od 20 % v případě zdanitelného příjmu do 15 000 eur a 21 % nad 15 000 eur (Businessinfo, 2016).

Malta

Maltská republika je ostrovní stát situován ve středozezemním moři pod Apeninským poloostrovem. Počet obyvatel je čítán kolem 420 tisíc. Malta je členem Evropské unie od roku 2004 a členem eurozóny od roku 2008, měnou je euro. Zdanitelnými příjmy jsou zisky rezidentů i nerezidentů Malty. Příjmy firem jsou zdaněny sazbou 35 %. Výše sazby daně je sice vysoká, ale výhodou je, že akcionáři mají nárok dva měsíce po zaplacení daně podat žádost o navrácení šesti sedmin ze zaplacených daní zpět, tedy 30 %. Ve výsledku zaplatí daň pouze 5 % z příjmů (Unie offshore poradců ČR, 2016).

Monako

Monacké knížectví je druhým nejmenším státem a nachází se na jižním pobřeží Francie poblíž hranic s Itálií. Monako není součástí Evropské unie, avšak je součástí eurozóny a měnou je tedy euro. V Monaku není uvalena žádná daň z příjmů fyzických osob, daň z nemovitostí ani pozemková či daň z kapitálových výnosů. Zdaňují se pouze příjmy právnických osob. Pokud firma realizuje více než 25 % svého zisku mimo Monako, pak je její příjem zdaněn 33 procenty (Businessinfo, 2016).

Nizozemsko

Nizozemské království je konstituční monarchie, která se nachází v západní Evropě a počet obyvatel činí 16,8 milionů. Nizozemsko je členem Evropské unie od roku 1958 a členem eurozóny od roku 1999. Daňový systém z pohledu právnických osob je celkem příznivý. U zisku nižšího než 200 tisíc euro je určena daňová sazba 20 %, u zisku nad 200 tis. euro je sazba 25 % (OECD, 2016).

Ostrov Man

Ostrov Man se nachází v Irském moři a správně náleží pod britskou vládu. Velká Británie má právo zasahovat do vnitřních záležitostí v důsledku zajištění dobré vlády. Jeho populace tvoří zhruba 84000 obyvatel. Daňový systém na ostrově Man je dělen podle toho, zda má podnik sídlo na území ostrova nebo mimo území ostrova. Resident ostrova je povinen podávat roční daňové přiznání a výkaz všech celosvětových zisků. Nerezident podléhá zdanění zisku realizovaného na ostrově. Daňová sazba 10 % se vztahuje na příjmy z bankovní činnosti a z maloobchodní činnosti. Sazba 20 % se vztahuje na příjmy z prodeje nemovitostí. Na všechny ostatní příjmy se vztahuje sazba 0 % (Nomoretax, 2016).

Švýcarsko

Oficiální název země je Švýcarská konfederace. Švýcarsko se nachází ve střední Evropě a má zhruba 8 milionů obyvatel (2016). Měnou je Švýcarský frank. Znamená to, že daně mohou být uděleny státem, kantonem ale i obcí. Daň z příjmů se tu liší podle kantonu a podle výše příjmů, pohybuje se od 8 do 19 % (Businessinfo, 2016).

Madeira

Madeira je souostroví patřící Portugalsku. Jedná se autonomní území s vlastní vládou, správou a legislativou. Zona Franca jak je Portugalsky nazýváno území volného obchodu je ohraničené území na Madeiře, kde mohou podnikatelské subjekty rozvíjet své aktivity a profitovat díky jednomu z nejpřívětivějších daňových systémů evropské jurisdikce. Daňový systém je schválen autoritami Evropské Unie. Území je také známo jako Madeira International Business Centre (dále jen IBC). Daň z příjmů právnických osob je ve výši 5 % (Healy Consultants Plc., 2017).

4 Analýza možností založení podniku v prostředí daňového ráje

Pro daňové plánování podniků jsou efektivní variantou například holdingové struktury. Tyto struktury jsou tvořeny mateřskou společností se sídlem většinou v onshore jurisdikci a dceřinou společností, ve které ta mateřská vlastní podíl. Pro funkčnost vytvořených struktur a finální snížení daňové zátěže je důležité sledovat a řídit se všemi legislativními a právními stanovisky daňových úřadů v České republice a zvolené zahraniční zemi. V případě výběru offshore zemí je nutno pamatovat na pravidlo realizování podnikatelské činnosti mimo danou zemi, aby nedocházelo ke zdanění zisků.

Kromě holdingových struktur je další možností využití offshore a onshore zemí obchod se zbožím v mezinárodní sféře. Pro mezinárodní obchod jsou daňové ráje využívány nejvíce. Společnost založená ve zvoleném daňovém ráji se stává řídicím centrem obchodních transakcí. Skladování je z globálního hlediska jednodušší díky profesionálním spedičním a logistickým firmám. Obchod ještě více podporují zóny volného obchodu, svobodná celní pásma a celní sklady. V Evropě se hojně využívají pro mezinárodní obchod společnosti sídlící na Maltě, Madeiře nebo Kypru, kde dochází k minimálnímu zdanění zisků (Jurčík, 2015).

Založení společnosti v daňovém ráji prostřednictvím zprostředkovatele v České republice

Jednou z možností expanze do daňového ráje je založení nové firmy využitím služeb společnosti, která se tím zabývá. Zprostředkovatelská společnost zajistí založení vlastní společnosti na míru, vyřeší všechnu administrativu spojenou s úřady a založením bankovních účtů ve vybraném daňovém ráji. Zprostředkovatel funguje často na principu realitní kanceláře a nabízí prohlídku daného daňového ráje a poskytnutí základních informací. Součástí služeb je i kompletní poradenská podpora a konzultace týkající se offshore společností a lokalit. Zprostředkovatel za své služby získává úplatu, která se liší podle výběru daňového ráje. Každá zprostředkovatelská společnost má rozdílnou nabídku daňových rájů.

Zprostředkovatelská společnost nabízí i nově zakládané firmě možnost využití jejího sídla za určitý měsíční paušál, či vedení účetnictví případně daňové evidence. Ceny za založení společnosti se pohybují v různých rozmezech. Vlastní společnost je možné založit na klíč již od 15 900 Kč. České zprostředkovatelské společnosti nabízí založení společnosti například na Kypru, ve Velké Británii, Belize, Hongkongu, Seychelské republice Panamské republice, Marshallových ostrovech, USA nebo Britských panenských ostrovech. Nejvýznamnější výhody a nevýhody, které možnost expanze do daňového ráje prostřednictvím zprostředkovatele v České republice poskytuje, přehledně znázorňuje tabulka č. 2 (Your Firm, 2017).

Tabulka 2: Výhody a nevýhody využití zprostředkovatele v České republice

Výhody	Nevýhody
jednání a všechny pokyny jsou v rodném jazyce, nemůže dojít k nedorozumění a zamezuje se vzniku problémů mezi zprostředkovatelem a společností	omezený výběr daňových rájů
možnost okamžitého setkání a řešení situace	společnosti se specializují jen na vybrané daňové ráje
okamžité kontaktování v případě vzniku problému	

Zdroj: vlastní zpracování.

Hlavní výhodou využití zprostředkovatele v České republice je určitě snadná komunikace díky používání českého jazyka. Veškerá jednání může jednoduše vyřídit i osoba bez znalostí cizího jazyka. Komunikace v rodném jazyce usnadňuje vyjednávání a díky ní se dá efektivně předcházet vzniku problémů mezi zprostředkovatelem a společností, respektive zákazníkem. To zvyšuje vzájemnou důvěru mezi zprostředkovatelskou společností a zákazníkem. Další nespornou výhodou je možnost okamžitého setkání v případě zájmu o založení společnosti v daňovém ráji, či v případě řešení vyskytlého problému. S tím souvisí i možnost okamžitého kontaktování díky tomu, že má zprostředkovatel sídlo na území ČR.

Kromě výhod má tato možnost i své nevýhody. Čeští zprostředkovatelé mají ve svém portfoliu omezený výběr daňových rájů a zákazník je limitován touto nabídkou. S tím souvisí i specializace zprostředkovatele pouze na tyto vybrané daňové ráje.

Založení společnosti prostřednictvím zprostředkovatele v konkrétním daňovém ráji

Další možností založení společnosti je využití zprostředkovatele z dané země, konkrétního offshore nebo onshore centra. Tato volba je vhodná v případě, pokud je levnější nebo český zprostředkovatel nemá ve svém portfoliu daňový ráj, kde je plánováno společnost založit. Existuje opět řada společností, které nabízejí založení společnosti v daňovém ráji. Vlastní společnost je možné založit již od 11 700 euro. Využití zprostředkovatele z konkrétního daňového ráje s sebou nese opět řadu výhod a nevýhod, které zachycuje tabulka č. 3 (Healy Consultants PLC, 2017)

Tabulka 3: Výhody a nevýhody využití zprostředkovatele z vybraného daňového ráje

Výhody	Nevýhody
znalost místního jazyka a kompletní znalost místní legislativy	jednání pouze v jazyce zvoleného daňového ráje nebo v anglickém jazyce
profesionalita a specializace na konkrétní daňový ráj	vznik případných nedorozumění následkem jazykových bariér
	ztížené řešení náhle vzniklých problémů
	vysoké poplatky

Zdroj: vlastní zpracování.

Výhodou využití zprostředkovatele z konkrétního daňového ráje je nesporně jeho znalost místního jazyka a především místní legislativy v oblasti korporátních daní. Zprostředkovatelská společnost pocházející z daného offshore nebo onshore centra se stává odborníkem na danou kulturu a může poskytnout svému zákazníkovi komplexní znalosti, informace a rady do budoucí podnikatelské činnosti.

Nevýhodou při výběru zahraničního zprostředkovatele je nutnost komunikace v cizím jazyce, čímž může dojít ke vzniku případných nedorozumění následkem jazykové bariéry.

S komunikací v cizím jazyce přímo souvisí i ztížená řešitelnost náhle vzniklých problémů. Dalším problémem jsou často vysoké poplatky, které si zahraniční zprostředkovatelské společnosti stanovují za své poskytnuté služby.

Zhodnocení možností založení společnosti v daňovém ráji

V případě výběru zprostředkovatele je nutné zvážit všechny klady a zápory obou možností. Zákazník musí zhodnotit své jazykové znalosti a také finanční podmínky obou možností. Z hlediska financí je výběr zprostředkovatele z ČR výhodnější, přesto může být v důsledku lepšího výběru zprostředkovatele z konkrétního daňového ráje. Zákazník, který chce expandovat do daňového ráje, musí být většinou vybaven znalostí cizích jazyků a tím nedochází ke vzniku jazykových bariér. Zahraniční zprostředkovatel může poskytnout kvalitnější a přesnější informace o cílovém daňovém ráji, než zprostředkovatel z ČR.

5 Výběr daňového ráje a zvolení metody založení společnosti – modelová studie

Při výběru vhodného daňového ráje je nutné zvážit několik důležitých kritérií. Důležité jsou především charakteristika a umístění daného daňového ráje. Dalšími kritérii je výběr vhodné formy společnosti, které jednotlivé daňové ráje nabízejí a samozřejmě legislativa, která je spojená se založením společnosti a souvisí s chodem firmy po celý rok. Vzhledem k velice vstřícným podmínkám nabízeným podnikajícím subjektům je za cílový daňový ráj této modelové studie zvolena Madeira, tedy konkrétně International Business Centre. České zprostředkovatelské společnosti nemají ve svém portfoliu nabídek daňový ráj Madeiru, tudíž je za možnost založení společnosti zvolena expanze prostřednictvím zahraničního zprostředkovatele sídlícího v daném daňovém ráji.

Zahraniční podnikatelé si mohou vybrat ze dvou typů společností, které zprostředkovatelská firma k založení nabízí. Podmínkou je, aby společnost měla minimálně jednoho ředitele a jednoho akcionáře jakékoliv národnosti, kdekoliv ve světě. Prvním typem společnosti je společnost tzv. *Limitada*, zkráceně LLC, která je nejčastější volbou. Pro založení společnosti *Limitada* je předpokladem vklad 1€ za každého akcionáře. Tato právní forma se pohybuje někde mezi českou společností s ručením omezeným a akciovou společností. Druhým typem společnosti je tzv. *Sociedade Anónima*, zkráceně SA, kde je požadován minimální vklad kapitálu 50 000 eur. Právní forma SA je ekvivalentem české právní formy akciové společnosti (Healy Consultants PLC, 2017).

Pro založení nové společnosti v daňovém ráji Madeira IBC byla za právní formu zvolena společnost *Limitada*. Madeira IBC skýtá řadu možností a výhod pro podnikatele a jejich společnosti, které zachycuje následující tabulka č. 4.

Tabulka 4: Výhody a nevýhody založení společnosti v daňovém ráji Madeira IBC

Výhody	Nevýhody
daňová sazba z příjmů právnických osob 5 % garantována až do roku 2020	nutnost předkládat účetní závěrku, daňové příznání právnických osob
osvobození od daní ze získaného kapitálu a vyplacených dividend	vedení účetnictví, nutnost podávat daňové příznání
provozní náklady jsou nízké	daňové agentuře nutnost dodávat všechny doklady vystavené zákazníkům
nízké životní náklady	

Zdroj: vlastní zpracování.

Nové podnikatele láká velice příznivá daňová sazba pro podnikatelské subjekty, která je stanovena na 5 procentech a zároveň je garantována až do roku 2020. Společnost založená v oblasti IBC je osvobozena od daně ze získaného kapitálu a daní z vyplacených dividend. Provozní náklady jsou srovnatelné s jinými evropskými jurisdikcemi, především ve vztahu k výši mezd, ceně telekomunikací, zařízení, energií atd. Velikou výhodou jsou velice nízké náklady na živobytí, které jsou o 50 % nižší v porovnání s ostatními státy Evropy.

Všechny společnosti založené na Madeiře musí splňovat stejné podmínky jako společnosti založené v Portugalsku, tedy podmínky stanovené Evropskou unií. Tyto podmínky zvyšují transparentnost podnikání a mohou odradit řadu podnikatelů k založení své společnosti. Společnosti jsou povinny předkládat roční účetní závěrku, podávat daňové příznání právnických osob, vést si řádné účetnictví, podávat čtvrtletní nebo měsíční příznání k DPH. Daňové agentuře musí dodávat veškeré daňové doklady vystavené zákazníkům a předkládat přehled sociálního zabezpečení pro rezidenční zaměstnance (Healy Consultants PLC, 2017).

Holdingová struktura fiktivní společnosti

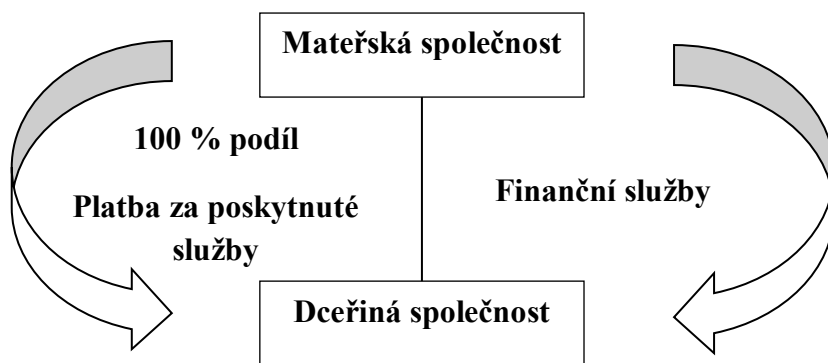
Holdingová společnost je často používána jako ekvivalent mateřské společnosti. Obě struktury v praxi znamenají, že jedna firma vlastní jednu nebo více dceřiných společností, jež řídí a ovládá. Rozdíl mezi těmito formami je, že pojem mateřská společnost se používá v případě, kdy firma produkuje výrobky a služby, kdežto holdingová společnost je pouze

vlastníkem kapitálu či intelektuálního vlastnictví. Samotnému vrcholu struktury vévodí mateřská společnost, která vlastní 100 % podíl v jedné nebo více dceřiných společnostech. Často všechny společnosti vystupují pod jednou obchodní značkou. Dceřiné společnosti v různých státech poskytují služby nebo vyrábí výrobky.

Výhodou holdingových struktur je možnost snížení daňového zatížení. S využíváním těchto struktur se pojí řada nevýhod a to především fakt, že tvorba holdingových struktur je z finančního a právního hlediska velice nákladná. Většinou tyto struktury využívají společnosti, které mají vysoký roční obrát nebo zisk. Obvykle se jedná o nadnárodní giganty působící v mnoha státech (Management Mania, 2017).

Analýza holdingové struktury fiktivní společnosti

Fiktivní mateřská společnost v České republice zakládá svoji dceřinou společnost právní formy Limitada ve zvoleném daňovém ráji Madeira IBC. Zjednodušenou holdingovou strukturu fiktivní společnosti zobrazuje následující obrázek č. 1.

Obrázek 1: Holdingová struktura společnosti
Zdroj: vlastní zpracování.

Tato zjednodušená holdingová struktura je tvořena mateřskou společností v čele a dceřinou společností, ve které mateřská společnost vlastní 100 % podíl. Dceřiná společnost je založena ve zvoleném daňovém ráji a slouží jako poskytovatel služeb mateřské společnosti. Ta za jednotlivé služby platí určité sumy, které putují do dceřiné společnosti, a její zisk je ve výsledku zdaněn pouze 5 %. Mateřská společnost potom dostane dividendu, která v daňových rájích většinou nepodléhá zdanění.

Zjednodušenou finanční strukturu holdingové společnosti za podmínky, že mateřská společnost vlastní dceřinou společnost v daňovém ráji Madeira IBC, zachycuje následující tabulka č. 5.

Tabulka 5: Finanční struktura fiktivní holdingové společnosti

	Mateřská společnost	Dceřiná společnost operující v daňovém ráji
Obrat	40 000 000	10 000 000
Zisk před zdaněním	32 000 000	7 000 000
Zisk po zdanění	25 920 000	6 650 000 (5 % daň)
Vyplaceno/přijato na dividendách	+ 6 650 000	- 6 650 000
Celkový zisk	32 570 000	

Zdroj: vlastní zpracování.

Předpokládaný roční obrat fiktivní mateřské společnosti se sídlem v ČR je stanoven na 40 milionů korun a dceřiné společnosti se sídlem na Madeiře je 10 milionů korun. Mateřská společnost se sídlem v České republice daní svůj zisk 19 procentní daňovou sazbou, kdežto společnost sídlící v daňovém ráji má stanovenou sazbu pouhých 5 %. Předpokládaný zisk před zdaněním mateřské společnosti po odečtení všech nákladů je 32 milionů Kč a dceřiné společnosti 7 milionů Kč. Zisk mateřské společnosti po zdanění 19 procenty je roven částce 25 920 000 Kč a celkový zisk holdingové společnosti po přičtení dividendy 6 650 000 Kč, resp. zisku dceřiné společnosti po zdanění, je 32 570 000 Kč.

Případ, kdy se tatáž mateřská společnost rozhodne zvýšit své náklady na základě vyšších investic nebo naopak dceřiná společnost zdraží své poskytované služby za skrytým účelem vyššího odlivu kapitálu z mateřské společnosti a cíleného snížení výsledného zisku, znázorňuje tabulka č. 6.

Tabulka 6: Finanční struktura fiktivní holdingové společnosti za předpokladu zvýšení nákladů mateřské společnosti na úkor dceřiné společnosti

	Mateřská společnost	Dceřiná společnost operující v daňovém ráji
Obrat	30 000 000	20 000 000
Zisk před zdaněním	22 000 000	17 000 000
Zisk po zdanění	17 820 000	16 150 000 (5 % daň)
Vyplaceno/přijato na dividendách	+ 16 150 000	- 16 150 000
Celkový zisk	33 970 000	

Zdroj: vlastní zpracování.

Náklady mateřské společnosti se zvýší za účelem investic do společnosti dceřiné. Příjem, tedy i finální zisk dceřiné společnosti se také zvýší. V tomto případě mateřská společnost investovala 10 milionů korun do své dceřiné společnosti a její roční obrat se taktéž zvýšil o 10 milionů korun. Po odečtení nákladů je zisk mateřské společnosti 22 milionů Kč a dceřiné společnosti 17 milionů Kč. Celkový zisk stejné fiktivní holdingové společnosti za těchto upravených podmínek je po zdanění obou zisků 33 970 000 Kč. V porovnání s první variantou finanční struktury fiktivní holdingové společnosti popsané v tabulce č. 5, je toto řešení v konečném důsledku výhodnější a společnost tak vydělá téměř o 1, 5 milionu korun více.

Modelová studie v tomto případě neřeší žádné legislativní ani jiná základní ustanovení. Ve skutečnosti může dojít ke vzniku řady komplikací a celý proces tvorby holdingové struktury a její funkčnosti je mnohem složitější.

Zhodnocení realizace holdingové struktury

Holdingová struktura společnosti může mít v konečném důsledku za následek optimalizaci daňové zátěže. U malých firem se tato struktura spíše nevyplatí. Je z finančního hlediska velice nákladná a tvorba struktury může být pro řadu firem obtížná. Mezinárodní organizace

vydávají stále další a propracovanější regulace a pravidla, která omezují firmám realizaci nelegální daňové optimalizace. Postihy za obcházení nebo nedodržování pravidel mohou být vážné a vést k ukončení podnikatelské aktivity společnosti nebo obrovským finančním pokutám.

5.1 Překážky spojené s offshore podnikáním v prostředí České republiky

Česká republika je členem Evropské unie a také OECD. Řídí se tedy legislativou, jež je těmito organizacemi vydána. Podle oficiálních pravidel je příjem právnických osob zdaněn v místě rezidence dané osoby. V případě holdingové struktury je mateřská společnost daněna běžnou výší daně z příjmů právnických osob a dceřiná společnost se řídí pravidly daného daňového ráje.

Při mezinárodních transakcích jsou uplatňované převodní ceny tzv. *transfer pricing*, které jsou určující při stanovování cen. Ceny by měly být mezi spojenými osobami nastaveny stejně, jako by se jednalo o osoby nespojené. V případě mezinárodních transakcí může docházet nesprávnému rozdělování zisku za cílem výhodnějšího daňového zatížení. Česká republika se řídí v této oblasti legislativou a pravidly OECD vyplývajícími ze směrnice o převodních cenách pro nadnárodní společnosti a správu daní. Principem směrnice je nastavení cen, tak jako by se nejednalo o ekonomicky či personálně propojené podniky, tedy v rámci nezávislého vztahu. Ceny jsou stanovovány na základě principu tržního odstupu, tedy použití obvyklých cen pro stanovení základu daně z příjmů. Princip tržního odstupu je dále uveden ve Smlouvách o zamezení dvojího zdanění. (Dvořáček, 2010).

Směrnice o převodních cenách má za úkol minimalizovat konflikty v případech převodních cen, předcházení soudním sporům a úpravě zisků pro daňové účely. Po stanovení převodní ceny na základě stanovených zásad, dochází k závaznému posouzení a odsouhlasení metody správcem. Správce daně posoudí způsob stanovení převodní ceny a zkontroluje údaje uvedené poplatníkem. Ke stanovení převodních cen je potřeba řada dokumentů nutných ke schválení (Accace, 2016).

Závěr

Tato práce je zaměřena na aktuální dění v souvislosti s daňovými ráji. Vychází z rozsáhlé studie teoretických zdrojů zabývajících se touto tematikou a také oblastí daní a daňových systémů jako takových. Téma je mnohem rozsáhlejší než se může zdát a přesahuje často rámec možností obyčejného občana. Postupem času se objevují nové a klíčové informace týkající se daňových úniků, ale řada jich je stále skryta. Hlavním problémem je zapojení do daňových podvodů vyšší politické moci, která zajišťuje, aby se informace nedostaly nepovolaným osobám. Cílem práce bylo zmapování daňových rájů v Evropě a prostřednictvím analýzy zkoumat možnosti založení společnosti v této oblasti.

První kapitola se zaměřila na základní vymezení pojmu daňových rájů a jejich historický vývoj. Vymezuje dva typy daňových rájů, offshore země, které jsou v dnešní době tou nejlákavější verzí a onshore centra s přísnější legislativou.

V druhé kapitole se práce zaměřila na daňové ráje jako mezinárodní problém. Problematika se týká aktuálně celého světa a zabývá se jí řada mezinárodních organizací. Vydává se množství opatření a směrnic, které slouží k vyšší informovanosti a také snaze o zamezení daňových úniků a konečnou optimalizaci daňových systémů. Především je to otázka spolupráce států a jejich ochotě se aktivně účastnit a řídit stanovenými doporučeními a pravidly. Je důležité rozlišovat rozdíl mezi daňovými úniky, které jsou nelegální, a daňovou optimalizací, jež spočívá v hledání skulin v daňových legislativách. Kapitola se také zabývá směrnicemi vydanými Evropskou komisí za účelem zamezení vzniku daňových úniků a zvýšení výměny informací a transparentnosti podniků. Závěr kapitoly je věnován současné situaci daňových rájů. Je zde zmíněna významná kauza Panama Papers, která otřásla světem. Princip využívání daňových systémů nadnárodními společnostmi je efektivně znázorněn na konkrétním příkladu společnosti.

Třetí kapitola se zabývá zmapováním potenciálních daňových rájů v Evropě v souvislosti s odchodem českých společností do zahraničních offshore a onshore zemí. Konkrétní stav odchodu českých firem a meziroční rozdíl mezi roky 2015 a 2016 je přehledně uveden v tabulce. Kapitola poskytuje letmý náhled do daňových systémů vybraných daňových rájů.

Ve čtvrté kapitole je charakterizována možnost založení společnosti v daňovém ráji. Jsou uvedeny příklady, jakým způsobem lze daňové ráje využít. Na konkrétní zvolené zemi je aplikována holdingová struktura společnosti a porovnána její finanční stránka. Závěrem je uvedeno celkové zhodnocení této struktury.

Poslední kapitola zdůrazňuje vliv daňových rájů na ekonomiku a státní rozpočty zemí po celém světě. Ukazuje, že problematika vážnější. Nejedná se jen odchod společností, ale jde zejména o obrovské sumy, o něž přicházejí zejména rozvojové země.

Závěrem lze konstatovat, že tvorba holdingových společností je vhodná spíše pro velké a již déle existující společnosti. Daňová optimalizace může být pro společnost vhodným nástrojem pro snížení daňové zátěže, ale je nutné sledovat všechna pravidla a legislativu, které se budou i nadále zlepšovat a zpřísňovat, aby nebylo možné se daním vyhýbat.

Seznam použité literatury

MERCKAERT, Jean a Cécile NELH. *Ekonomika v pohybu: nadnárodní společnosti, daňové ráje a přelétavé bohatství*. Praha: Educon, 2012. ISBN 978-80-905286-0-4.

JURČÍK, Radek. *Daňové systémy v České republice a v mezinárodním srovnání se zaměřením na aktuální trendy*. Ostrava: KEY Publishing s. r. o., 2015. ISBN 978-80-7418-176-4.

DVOŘÁČEK, Jiří a Ladislav TYLL. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*. Praha: C. H. Beck, 2010. C. H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-010-2.

SHAXSON, Nicholas. *Treasure islands: tax havens and the man who stole the world*. London: Vintage, 2012. ISBN 9780099541721.

SHAXSON, Nicholas. *Treasure islands: uncovering the damage of offshore banking and tax havens*. New York: Palgrave Macmillan, 2012. ISBN 978-0-230-34172-2.

HADNUM, Lee. *Tax Planning With Offshore Companies & Trusts – The A-Z Guide*. WPR Tax Publishing, 2014. ISBN 0957602472.

INVESTOPEDIA. *Tax Haven* [online]. 2016. [cit. 29. 11. 2016] Dostupné z: <http://www.investopedia.com/terms/t/taxhaven.asp>

TAX JUSTICE NETWORK. *Identifying Tax Havens and Offshore Finance Centres* [online]. 15. 1. 2015. [cit. 29. 11. 2016] Dostupné z: http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Identifying_Tax_Havens_Jul_07.pdf

SOVEREIGN MANAGEMENT & LEGAL, LTD. *A brief history of tax havens* [online]. 2015. [cit. 10. 12. 2016] Dostupné z: <https://www.offshore-protection.com/history-of-tax-havens>

BUSINESSINFO. *Irsko: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2016. [cit. 25. 12. 2016] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/irsko-zakladni-charakteristika-teritoria-18945.html>

TAX HAVENS. *Tax haven Gibraltar* [online]. 2016. [cit. 27. 12. 2016] Dostupné z: http://www.taxhavens.biz/european_tax_havens/tax_haven_gibraltar/

MONEYWEEK INVESTMENT. *Why does Starbucks pay so little tax?* [online]. 2. 11. 2012. [cit. 27. 12. 2016] Dostupné z: <https://youtu.be/Th4fxMFRIt0>

BUSINESSINFO. *Kypr: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2016. [cit. 27. 12. 2016] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/kypr-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-18532.html>

BUSINESSINFO. *Lotyšsko: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2016. [cit. 27. 12. 2016] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/lotyssko-zakladni-charakteristika-teritoria-17783.html>

BUSINESSINFO. *Lucembursko: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2016. [cit. 27. 12. 2016] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/lucembursko-zakladni-charakteristika-teritoria-18385.html>

BUSINESSINFO. *Malta: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2016. [cit. 27. 12. 2016] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/malta-zakladni-charakteristika-teritoria-18334.html>

LICHTENSTEIN. *Steuern für Unternehmen* [online]. 2016. [cit. 27. 12. 2016] Dostupné z: <http://www.liechtenstein-business.li/de/fuer-unternehmer/steuern-fuer-unternehmen/>

UNIE OFFSHORE PORADČŮ ČR. *Malta* [online]. 2016. [cit. 27. 12. 2016] Dostupné z: <http://www.unieoffshore.cz/?page=malta>

BUSINESSINFO. *Monako: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2016. [cit. 27. 12. 2016] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/monako-zakladni-charakteristika-teritoria-18822.html>

OECD. *Netherlands* [online]. 2016. [cit. 29. 12. 2016] Dostupné z: <https://data.oecd.org/netherlands.htm>

NOMORETAX. *Living in Isle of Man* [online]. 2016. [cit. 9. 2. 2017] Dostupné z: <http://www.nomoretax.eu/living/relocation-to-isle-of-man/>

ICIJ. *Giant leak of offshore financial records exposes global array of crime and corruption* [online]. 2016. [cit. 15. 2. 2017] Dostupné z: <https://panamapapers.icij.org/graphs/>

ICIJ. *Explore the Panama Papers Key Figures* [online]. 2016. [cit. 15. 2. 2017] Dostupné z: <https://panamapapers.icij.org/graphs/>

EUROPEAN COMMISSION. *Boj proti daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem: Komise navrhuje, jak postupovat* [online]. 2017. [cit. 15. 2. 2017] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1325_cs.htm

BUSINESSINFO. *Švýcarsko: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2016. [cit. 17. 3. 2016] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/svycarsko-zakladni-charakteristika-teritoria-17951.html>

HEALY CONSULTANTS PLC. *Business entities in Madeira* [online]. 2017. [cit. 2. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.healyconsultants.com/madeira-company-registration/setup-llc/>

PUBLIC FINANCE INTERNATIONAL. *More than 100 nations sign up to OECD tax cooperation project* [online]. 30. 8. 2016. [cit. 2. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.publicfinanceinternational.org/news/2016/08/more-100-nations-sign-oecd-tax-cooperation-project>

MANAGEMENT MANIA. *Mateřská společnost (Holding company)* [online]. 2017. [cit. 2. 4. 2017] Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/materska-spolecnost>

OECD. *What we do and how* [online]. 2017. [cit. 2. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.oecd.org/about/whatwedoandhow/>

ACCACE. *Převodní ceny v roce 2016* [online]. 2017. [cit. 20. 4. 2017] Dostupné z: <http://accace.cz/file/142222/CZ-2016-08-10-P%C5%99evodn%C3%AD-ceny-v-roce-2016-CZ.pdf>

FATF. *Who we are* [online]. 2017. [cit. 20. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.fatf-gafi.org/about/>

YOUR FIRM. *Ceník* [online]. 2017. [cit. 20. 4. 2017] Dostupné z: <https://www.yourfirm.cz/cenik/>

SOUHRN EKONOMICKÝCH ZPRÁV CTK 27. KVĚTNA 16:00. *CTK Czech-Language News Service* [online]. May 27, 2015 ProQuest Central.

TAX JUSTICE. *Infographic: a short history of tax havens* [online]. 10. 1. 2014. [cit. 20. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.taxjustice.net/2014/01/10/infographic-short-history-tax-havens/>

BISNODE. *Další pokles zájmu o daňové ráje* [online]. 18. 4. 2017. [cit. 20. 4. 2017] Dostupné z: <http://www.bisnode.cz/tiskove-zpravy/dalsi-pokles-zajmu-o-danove-raje/>